

Stenogrammid

XIII Riigikogu, VI Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 13.09.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:02 E-valimised

2. 13:11 Hariduskorraldus

3. 13:20 Ministrite "peibutuspartlus"

4. 13:29 Haridusreform ja maapiirkondade haridusprobleemid

5. 13:37 Valitsuse poliitika

6. 13:42 Kutsehariduse võrk ja finantseerimine

7. 13:50 Aserbaidžaanist pärit raha korruptiivne mõju Euroopa riikidele

8. 13:57 Muud küsimused

13:00 Infotund

13:01 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Täiskogul on kohal 44 Riigikogu liiget. Infotunnis on peaminister Jüri Ratas, haridus- ja teadusminister Mailis Reps ja justiitsminister Urmas Reinsalu. Annan austatud Riigikogu liikmetele võimaluse ühe lisaküsimuse esitamiseks – selle võib esitada nii eile registreerunud liige kui ka üks inimene kogu saalist. Tuletan teile meelde, et küsimiseks on aega üks minut, vastamisel palun hakkama saada kahe minutiga.

1. 13:02 E-valimised

13:02 Esimees Eiki Nestor

Alustame! Esimene küsija on Martin Helme, küsimus peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:02 Martin Helme

Aitäh, lugupeetud spiiker! Hea peaminister! Eelmisel nädalal avalikustati meil probleem ID-kaartide turvalisusega ja kerkis õhku ka küsimus, kas niisuguses olukorras e-valimisi korraldada saab. Vabariigi Valimiskomisjon eelmisel nädalal otsustas, et saab, aga Riigi Infosüsteemi Amet on avaldanud kahtlust selle turvalisuse osas ja andnud väidetavalt soovitusel mitte korraldada e-valimisi. Mu esimene küsimus on: kas vastab tõele, et Riigi Infosüsteemi Ameti hinnangul oleks mõistlik e-valimised seekord ära jätta? Kas selline soovitus anti valitsusele? Teiseks: kumb teie hinnangul on IT-valdkonnas pädevam sellist otsust langetama, kas RIA või Vabariigi Valimiskomisjon?

13:03 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, auväärt küsija! Austatud Riigikogu! Ma alustan turvariski küsimusest. Loomulikult avaldan Eesti ametkondadele tunnustust: oli väga kiire reageerimine, väga professionaalne ametkondadevaheline koostöö, et võimalikult kiiresti teha selgeks selle turvariski tõenäosus, teha selgeks, kus kohas see turvarisk on, ja anda konkreetset vastust ka Eesti avalikkusele. Minu meelest on seda tehtud operatiivselt, professionaalselt, väga tõsiselt analüüsi ja ametkondade vahel koostööd tehes. Teil oli küsimusi mitu. Alustan ehk teie küsimuse lõpust, et kumb siis on olulisem nõuandja, kas Riigi

Infosüsteemi Amet või Vabariigi Valimiskomisjon. No seda on minu meelest Riigikogu ise ütelnud, siin tulebki lähtuda sellest, mida seadusandja on soovinud. Seadusandja on selle sätestanud väga konkreetselt. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 12 lõike 2 punkt 4 ütleb, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel e-valimiste läbiviimine on Vabariigi Valimiskomisjoni pädevuses. Nead teevad selle lõppotsuse. RIA kohta ma ütlen, et ametlikku soovitus e-valimised ära jätta kindlasti olnud ei ole. See, et on olnud erinevad kaalumised, aga vastab tõele.

13:05 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun täpsustav küsimus!

13:05 Martin Helme

Aitäh! Jätkaks nende erinevate kaalumiste teemal. Kui seda teemat arutati – valitsuse istung, kus seda arutati, kestis väga pikalt, asja käsitleti põhjalikult ja kindlasti oli seal erinevaid eksperte kohal –, kas siis hinnati riski, mis on seotud võimalusega, et Venemaa eriteenistused või poolriiklikud häkkerid sekkuvad Eesti valimistesse? Kas arutati, millised sellise riski põhikomponendid võiksid olla ja kuidas seda ära hoitakse? Kas seda kõike on hinnatud? Ja kuidas te isiklikult hindate, kas meil on riigina õigustatud selle riski võtmine ja e-valimiste läbiviimine kuu aja pärast?

13:06 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt ma tänan valitsuse nimel selle tunnustuse eest, mis valitsusele osaks sai. Te ütlesite, et valitsuse istung oli põhjalik. Oli tõesti. Oli väga tõine arutelu, selleks töökoostamiseks kogunes valitsus koguni kahel korral. See oli esmaspäeval ja seda teemat arutati mitmeid tunde. Te nimetasite, et kohal oli kindlasti erinevaid spetsialiste. Loomulikult oli see väga erinevate ametkondade ühisarutelu ja ka ühine otsus. Peamised, kes olid esindatud: muidugi Riigi Infosüsteemi Amet, Politsei- ja Piirivalveamet, aga ka teised ametkonnad, kes andsid omalt poolt ülevaate ja sel moel ka abikäe. Kui tulla kolmanda aspekti juurde teie küsimuses – need võimalikud riskid –, siis kinnitan, et me käsitlesime neid hinnanguid. Me käsitlesime neid nendel töökoostamistel väga laiapõhjaselt ja püüdsime kõik võimalikud riskid tuua lauale. Aga tuleb tunnistada ja tunnustada seda, et need riskid kindlasti ei kaalunud üles võimalust kogu ID-kaardi põhjal autentimine ja ID-kaardiga allkirjastamine lõpetada. Vastupidi, oli otsus, et ID-kaardi ja e-teenustega me läheme edasi ja anname välja ka uusi ID-kaarte. Sama kehtib e-residentsuse kohta. See seisukoht oli ühine.

Tulen korraks veel valimiste juurde ja kordan, et valimiste läbiviimine on vastavalt kohaliku volikogu valimise seaduse § 12 lõike 2 punktile 4 valimiskomisjoni pädevuses.

13:08 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:08 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Väga austatud peaminister! Kindlasti e-riik ei ole meie jaoks ja ka rahvusvaheliselt lihtsalt üks numbrite jada. Ma arvan, et Eesti on üks unikaalne koht, kus ühiskond on kokku leppinud, et tuleb innovaatsiliselt arendada uusi teenuseid, mida vajab kogu ühiskond. Aga kas te olete nõus nende ekspertidega, kes on avaldanud arvamust, et paberil hääletus võib olla ühel hetkel sama haavatav kui palju kära tekitanud e-valimine? Kas te jagate nende ekspertide arvamust?

13:09 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt teie küsimuse üldisest toonist. Kindlasti ma olen nõus, et erinevad e-teenused ei ole Eesti ühiskonnas midagi unikaalset. Vastupidi, see on igapäevase tegutsemise tava, igapäevase kasutamise tava. See põhineb väga tugevasti Eesti elanike, Eesti ühiskonna usaldusel, olgu tegu e-mediitsiini, e-retseptide, e-kooli, e-panganduse või telekomiteenustega. Ning see kõik põhineb ka sellel, et me oleme alati hoidnud neid teenuseid avatuna. Avatus ja usaldus on minu meelest need printsiibid, mis ka kõnealuse juhtumi puhul on olnud kõige olulisemal kohal, et see küsimus lahendada.

Ma soovin kindlasti väga tunnustada ka erasektorit, kes on viimasel nädalal koostööga väga hästi kaasa tulnud. Kõigepealt pangandussektor. Me teame, et väga paljud e-teenused on seotud pangandussektoriga. Ma kohtusin isiklikult pangaliidu esindajatega ja suur tänu neile, et ka nemad

lähuvad nende teenustega edasi. Teine on telekomi pool. Ma tean, et minister Urve Palo on nendega kohtunud. Koostöö ja infovahetus on olnud väga tõhus. Te viitasite ekspertide arvamusele paberil hääletuse kohta. Ma ei tea, mis ekspertidele te viitate. Ma tean seda, et väga paljud Eesti inimesed soovivad hääletada e-teel, aga veel rohkem on inimesi, kes soovivad minna valimispäeval või eelvalimistel valimisjaoskonda ja anda hääle traditsioonilisel teel, märkida oma toetus paberil.

13:11 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:11 Hariduskorraldus

13:11 Esimees Eiki Nestor

Järgmine vastaja on haridus- ja teadusminister Mailis Reps, küsib Liina Kersna. Palun!

13:11 Liina Kersna

Aitäh, hea Riigikogu esimees! Austatud haridus- ja teadusminister! Minu küsimus puudutab teie ettepanekut hakata lapsi gümnaasiumide ja kutsekoolide vahel selekteerima lähtuvalt keskmisest hindest. Võib aimata, mis probleemi te püüate lahendada. Tõesti, alla poole õpilastest ehk 46% läheb kutsekooli, see on alla OECD ja Euroopa Liidu keskmise. Samas on just põhikoolid võtnud suundumuseks kasutada rohkem kujundavat hindamist, mis on paindlikum kui viiepallisüsteemne hindamine, ja ka tähtedega hindamist. Koolid pingutavad selle nimel, et arendada lastes rohkem sisemist motivatsiooni õppida ja vähem hirmutada-innustada neid numbriliste hinnetega. Minu küsimus on: kas põhikoolid peaksid loobuma kujundava hindamise rakendamisest, sest oluline on ju saada kooli lõpuks võimalikult kõrge keskmine numbriline hinne?

13:12 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija, väga hea küsimuse eest! See on olnud väga oluline teema mitte ainult viimasel nädalal, vaid tegelikult umbes 20 aastat. Kui täpsem olla, siis veel kauem. Ja mitte ainult hindeteema, vaid ka see, millisena me näeme oma haridusjaotust, mis on see vanus, kus meie noored on valmis oma valikuid tegema. Aga võib-olla ma astun ühe sammu tagasi – kohe jõuame selle hindamise juurde ka – ja märgin, et praegu on meil kahjuks iga kolmas noor kutsealase, ametialase ettevalmistuseta, mis oleks saadud olgu kutsekoolist või kõrgkoolist. See on väga tõsine probleem. Kui me igal aastal analüüsime, mis on hariduse kitsaskohad, siis keegi ei kahtle, et ilma hariduse ja erialase väljaõppeta noorte täiskasvanute arvu kasv – selline on iga kolmas – on tõsine mure. Teine kitsaskoht, mida me ju kõik tunnustame, on see, et meil tullakse kutsekooli 25 aasta vanuselt või veelgi vanemalt. Kutsekoolide maine on meil üldiselt juba väga hea. Nii et tegelikult 15-aastane ei ole valmis valikuid tegema. Elu näitab, et inimene on valmis selle valiku tegema umbes 25-aastaselt. Siis õpitakse hea meelega ja õeldakse ka oma lastele, et minge kutsekooli, väga vahva oli.

Mis puutub hindamisse ja sellesse ettepanekusse, siis Haridus- ja Teadusministeerium tuli välja ettepanekuga, mida me ka valitsuskabinetile tutvustasime, et arvesse võetaks loomulikult mitte ainult keskmist hinnet. Ettepanekus on peale keskmise hinde ka see, et põhikooli lõpus ei oleks lõpueksameid. Selle asemel oleks hoopis ühtlustatud riiklik gümnaasiumi sisseastumiseksam, millega saab kontrollida nagu PISA ja teiste testide abil näiteks probleemi lahendamise oskust, loogilise mõtlemise võimet ja kõike muud. See alus oleks loomulikult palju-palju laiem kui keskmine hinne.

13:14 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Liina Kersna, palun!

13:14 Liina Kersna

Aitäh! Tolles OECD raportis tõsteti esile just, et meie kutsekoolid ei panusta piisavalt elukestvasse õppesse. OECD riikides keskmiselt on 71% üle 25-aastased õppurid, meil ainult 49%. On teada, et

mitmes Euroopa riigis tõesti selekteeritakse lapsi erinevatesse haridussuundadesse, kuid seda tehakse mitmesuguste testide abil, mitte keskmist hinnet arvestades. Kas ka see variant oli teil laual või millised variandid teil üldse arutusel olid?

13:15 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh! Need variandid on kõik endiselt laual. See ettepanek, mis ühiskonnas elevust ja diskussiooni tekitas, oli üks ettepanekutest. Nüüd kujundavast hindamisest või sellest, et koolid ehk üldse võiksid loobuda hindamisest. Mina olen tuline koolide autonoomia toetaja. Loomulikult on ühtluskool oluline ja me toetame seda, et meil on riiklik õppekava, riiklik raamistik ja järelevalve. Eesti hariduses on sündinud see ime, et meil on väga hea ja ühtlaselt kõrge tase ning samal ajal on koolidel suur otsustusõigus. See tekitab küll aeg-ajalt lapsevanematele teatud meelehärmi, seda just siis, kui lapsed vahetavad kooli. Üks kool hindab ühtemoodi, arvestab ühtesid näitajaid, teine teisi. On vabadus, et sa võid hinde välja panna ja võid mitte panna, võid arvestada hinde kujundamisel ainult lapse individuaalset arengut, mitte näiteks seda, et ta ülejäänud klassiga võrreldes on kolmeline või neljaline. Selline vabadus jääb. Meie ettepaneku mõte oli alustada või tegelikult jätkata diskussiooni – tööandjad on selle ettepaneku juba 20 aastat pea iga aasta välja käinud –, kas meil on praegu vaja riiklikke meetmeid kahe probleemi lahendamiseks. Meil on liiga palju ilma ettevalmistuse ja kvalifikatsioonita noori täiskasvanuid ja sellekohased näitajad ei ole oluliselt paranenud. Teine ja väga tõsine küsimus on see, et kui noored lähevad gümnaasiumi, seejuures võib-olla mitte neid huvitava õppesuunaga gümnaasiumi, siis pole kindel, et nad lähevad edasi kõrgkooli õppima. See suur vabadus töötab tegelikult nende kahjuks, nii et ainult 10% gümnaasiumi lõpetajatest läheb edasi õppima kutsekooli. Nii et kui noore inimese õpingud ei ole kõrgkooli suunatud, jääb ta pigem erialase hariduseta ja tuleb selle teema juurde alles kümne aasta pärast. See tõenäoliselt ei ole kõige parem valik. Aga on võimalusi, kuidas ikkagi veenda inimesi tegema oma huvidest ja individuaalsest võimekusest tulenev otsus. Aluseks ei ole ainult keskmine hinne, ainult gümnaasiumi sisseastumiseksam. On palju teisi variante ja neid me kindlasti kaalume.

13:17 Esimees Eiki Nestor

Maris Lauri, palun!

13:17 Maris Lauri

Aitäh! Hea minister! Teid praegu kuulates tundub, et jutt on nagu hoopis teisest asjast kui see ettepanek, mis avalikkuse ette alguses jõudis. Olles ise ka teie ametis olnud ja näinud neidsamu probleeme – suur väljalangemus, kooli ametita lõpetamine ja seetõttu rasked probleemid töökoha leidmisel –, on mul selline küsimus. Kas te olete nüüd loobunud noorte jagamisest keskmise hinde alusel? Ma just rõhutan seda keskmise hinde alusel jagamist. Kas olete valmis lähenema sellele küsimusele sisulise probleemina ja kaasates kõiki huvipooli, mitte tekitades frustratsiooni, mida olid ajakirjanduses tegelikult täis kõik reaktsioonid?

13:18 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Nagu te väga õigustatult viitasite, te olete olnud selles ametis ja ka ühes teises ametis, kus te olite tähelepanu keskpunktis. Eks teiegi nägite siis, et te pakkusite välja ühe lahenduse, aga ühiskonnas tekkis arutelu teise lahenduse ümber. Ettepanek, mida meie kabinetile pakkusime, oli kompleksne. Selle sisu oli eelkõige, et kõik põhikoolide õpilased peavad edasi õppima, et õppimiskohustus hakkab kehtima 18. eluaastani. Meil oli välja pakutud terve meetmete pakett, milles on kutsehariduse laiendatud õppekavad ja eraldi rahastamissüsteem, mis näeb ette ka nõustamist. Me räägime ka sellest, et praegu valitseb suund, et minnakse täiskasvanute gümnaasiumisse, aga 37–38% kukub sealt väga kiiresti välja. Seega see ei ole lahendus.

Tegu on ulatusliku meetmete paketiga, aga loomulikult jäi kõlama selline põnev, huvi ja diskussiooni tekitav teema nagu keskmine hinne. Aga sellesama 3,75 kõrval oli meie ettepanekute ravis Haridus- ja Teadusministeeriumi parima tahtmise juures tehtud ettepanek asendada lõpueksamid sisseastumiseksamitega. Õpilased on ammu küsinud, miks te panete meile kooli lõpetamisel takistuse ette, nõudke hoopis ühtlasemat sisseastumise taset. Kui me ei soovi kasutada sõna "lävend", ütleme siis, et see on riiklik miinimum, mis õppekavast tuleb omandada.

Milliseid on teisi lahendusi? Hea küsija, nagu me väga hästi teame, põhikooli lõpetamisel pannakse praegu esimene positiivne hinne, kui maksimumist on saavutatud 50%. Me võime välja pakkuda, et

gümnaasiumis ei antaks positiivset hinnet mitte 1% korral, nagu on kahjuks praegu, vaid nõutaks näiteks 20%, võib-olla 40%. Põhimõtte, millest eri riigid lähtuvad, on põhimõtteliselt sama: peab olema teada, et just see on meie riiklik miinimum, mida nõutakse kõrgkooli astumisel, kus tuleb läbi teha järgmine õppekava.

13:20 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:20 Ministrite "peibutuspartlus"

13:20 Esimees Eiki Nestor

Küsimus peaminister Jüri Ratasele. Artur Talvik, palun!

13:20 Artur Talvik

Aitäh, eesistuja! Lugupeetud peaminister! Minu ja kogu Vabaerakonna fraktsiooni arvates on valitsuskabinetis tegu, võiks isegi öelda, ühe häbiväärse asjaga. Pean silmas seda, et suurem osa teie ministritest osaleb, kui nii võib öelda, avalikus petuskeemis: olles ministrid, kandideerivad nad kohaliku omavalitsuse valimisel. Me kõik teame, et seadus ei luba ministril osaleda volikogu töös. Kuidas te olete lubanud oma kabineti liikmetel sellises petuskeemis osaleda ja rahvast narritada?

13:21 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Kindlasti valitsuse liikmed ei osale mingisuguses imelikus skeemis, nagu te väidate. Vastupidi, nad on olnud väga ausad. Ma olen vaadanud eri valitsusliikmete väljaütlemisi, need on olnud väga konkreetsed ja selged. Üldine põhimõtte on see, et poliitik võib kandideerida valimistel, olgu need Riigikogu valimised, kohalikud valimised või Euroopa Parlamendi valimised. See on seadusega lubatud, see ei ole kuidagi keelatud. On tõesti neid valitsusliikmeid, kes on öelnud, et nad kandideerivad erakonna toetuseks, et teatud põhimõtteid ja seisukohtasid ühes, teises või kolmandas omavalitsuses kaitsta ja midagi ellu viia. Ning on ka neid valitsusliikmeid, kes on väga selgelt öelnud, et kui neid saadab suur edu ja neile saab osaks tugev kohaliku kogukonna toetus, siis tuleb teha valik ja minna omavalitsusse näiteks linnapeaks. Ma ütlen ausalt, et olen sellist avaldust lugenud ühelt poolt tõsise murega, teiselt poolt aga teeb ministri niisugune väljaütlemine rõõmu oma julguse ja aususega. Toon ühe näite. Majandus- ja kommunikatsiooniminister Kadri Simson on öelnud, et kui Keskerakond Pärnus valimised võidab, tuleb tal ja Keskerakonnal leida uus majandusminister, sest tema läheb Pärnusse linnapeaks. Ühelt poolt valitsus kaotab sellega väga tugeva ja võimeka ministri, teiselt poolt võib öelda, et suvepealinn Pärnu saab väga võimeka linnapea. Ma arvan, et selgus on siin oluline. Mingites skeemides osalemist kindlasti ei toimu.

13:23 Esimees Eiki Nestor

Artur Talvik, palun!

13:23 Artur Talvik

Aitäh! Hea peaminister, tuletan meelde, et kohalike omavalitsuste valimisel ei valita linnapäid. Sellist asja, et minister läheb linnapeaks, valimiste käigus ei otsustata. Teiseks tahan meelde tuletada seda, et Eestis on praegu eesistumise aeg ja seetõttu väga töörikas periood. Kampaaniates osalemine tähendab siiski ka ajaressursi kasutamist kampaaniateks. Kas te oma ministritele seda ei öelnud, et kuulge, jätame nüüd need valimised vahele ja isegi kui te toetate praegu nendel oma erakondi, teeme tööd eesistumise nimel?

13:24 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma kinnitan, et valitsus ja 1300 Eesti ametnikku on rakkes iga tund, et Eesti eesistumine Euroopa Liidu Nõukogus õnnestuks. Ma näen valitsusliikmete tõsist ja professionaalset suhtumist. Ma usun, et ka teie panete seda tähele. Me oleme valitsuses juba väga ammu, mõni kuu tagasi kokku leppinud, et kõik Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamised algavad viimase nädala ülevaatega ja tulevikku vaatava,

järgmise nädala ülevaatega. Ministrid annavad ülevaate, kuidas on sisuline töö läinud. Eesistumisega ollakse, ma kinnitan, väga tõsiselt rakkes ja tegutsetakse väga suure vastutustundega. On muidugi tõsi, nagu te ka oma küsimust esitades ütlesite, et valimiskampaanias osaledes tuleks lõivu maksta. Me ei näegi ministreid iga päev kampaaniat tegemas, me näeme neid nende põhitööd tegemas. Loomulikult on Eesti esmakordne eesistumine meie jaoks unikaalne. Praegu on septembrikuu keskpaik, mõni kuu on seljataga ja võib öelda, et varsti saab pool Eesti eesistumise ajast täis. Oleme saanud tagasisidet ja see on olnud väga positiivne. Tagasiside näitab seda, et Eesti on eesistumist väga tõsiselt võtnud. Alles mõni päev tagasi oli mul võimalus vestelda Euroopa Liidu välisasjade kõrge esindaja Federica Mogheriniga, kes samuti kinnitas, et eesistumine on heas hoos ja et meie valitsusliikmed teevad tõsist tööd. Minu teada järgmisel nädalal toimuvad uued ministrite kohtumised Tallinnas, ka see nädal on neid olnud. Nii et selles osas te kartma ei pea.

13:26 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:26 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Te olete astunud väga aktiivse kampaania rattasse, ilma et oleksite kandidaat. Kord olete meie valges saalis, kord pintsakuga, kord mitte, esinete nii YouTube'is kui muudes kanalites. Mina isiklikult ei pea õigeks, et ministrid ja Riigikogu liikmed kandideerivad kohaliku omavalitsuse valimisel. Siin tekib suur küsimus kas või ressursi ausas kasutamises. Ka on kogukonna kandidaatidel erakonna sees vähem võimalusi end poliitiliselt üles töötada. Kui palju teie peaministrina olete andnud juhiseid, et ministrid ei kasutaks avalikke ressursse? Ja kuidas te garanteerite, et ka kohalikud esindajad valimistel edu saavutavad?

13:27 Peaminister Jüri Ratas

Ma olen täiesti veendunud, et vastutustundlikul valitsuse ja Riigikogu liikmel ei tule mõttessegi kasutada kuidagi avalikku ressursi oma erakonna poliitreklaami tegemiseks. See on mõeldamatu! Kuidas seda garanteerida? Minu meelest on Eestis loodud väga tugev ja läbipaistev süsteem riisuguste rikkumiste kontrollimiseks. Kui mõni rikkumine on välja tulnud, siis on erakonnad pidanud selle eest maksma päris soolast hinda ja seda kindlasti õigustatult. Te nimetasite ka Riigikogu liikmeid. Ei ole küll minu kui valitsuse esindaja öelda, aga Riigikogu liikmetel on ju vaba võimalus igati seaduslikult kandideerida ja kui osutatakse valituks, minna ka volikogusse tööle. Teie küsimuse pealkiri räägib peibutuspartidest, aga mina küll Riigikogu liikmetega pahandada ei saa. See on iga inimese oma otsus, kas ta näeb ajalisi võimalusi ja tunneb tahet tegeleda ka kohalike omavalitsuste teemadega. Ja kui inimene seda tahet tunneb ja saab ka valitud kohaliku omavalitsuse volikogusse, siis ma olen täiesti veendunud, et auväärt Riigikogu 101 liiget teevad seda tööd sama tõsiselt, sama pühendunult ja südamega, nagu nad siin Riigikogus oma tööd teevad.

13:28 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:29 Haridusreform ja maapiirkondade haridusprobleemid

13:29 Esimees Eiki Nestor

Küsimus haridus- ja teadusminister Mailis Repsile. Vastab Arno Sild. (Naer saalis.) Küsib Arno Sild.

13:29 Arno Sild

Ma tahaks enne ministri käest üht-teist teada saada, siis vastan. Aga aitäh, lugupeetud esimees! Lugupeetud haridusminister, minu küsimus on selline: kas haridusministeeriumil on järgmiseks õppeaastaks plaanid, missugused väikestest maakoolidest, ütleme siis niimoodi, jäävad kestma? Mis koolide puhul on ette näha, et neil ei ole võimalik edasi eksisteerida? Haldusreformi plaanid on ammusest ajast kõik olemas, aga kas konkreetsete haridusasutuste, koolide kohta samuti? Valijad küsivad kohapeal tihti, mis saab meie väiksest koolist või mis saab tollest naaberkoolist.

13:30 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Hea küsija! Kõigepealt, me oleme aastakümneid tagasi kokku leppinud, et koolid on koolipidaja otsustada. Enamiku koolide üle otsustavad kohalikud omavalitsused. Mida riik teeb ja mis on üsna ainulaadne võrreldes näiteks Põhjamaadega, on see, et meil on nagu natuke jagatud vastutus. Riik eraldab õpetajate palgaraha ja ka teatud teisi vahendeid, näiteks õpikute ja töövihikute raha sihtotstarbeliselt, aga üldiselt on kohaliku omavalitsuse otsustada, kuidas koolide töö täpselt korraldatud on. Mida meie haridusministeeriumi poole pealt ehk riigi poole pealt saame teha, et ka väiksed koolid saaksid anda hea ja väga hea hariduse? Meil kehtivad koefitsiendid, mis toetavad väiksemaks jäänud koole. Kui klassid jäävad väga väikeseks, on olemas võimalus seal erivajadusega lapsed eraldi välja tuua. Aga kui teie valijad küsivad näiteks Lõuna-Eestis või Kagu-Eestis, kas üks või teine kool jääb või ei jää alles, siis ma pean teile kahjuks kurvastusega ütlema, et sellist tabelit haridusministeerium otseselt pidada ei saa. See on kohaliku volikogu otsus.

Aga me oleme loomulikult haldusreformi ajal kogu aeg olukorda analüüsinud. Kui kohalikud omavalitsused hakkasid vabatahtlikke ühinemisi läbi rääkima, siis enamik omavalitsusi kirjeldas väga täpselt kohalikku haridusmaastikku: millised koolid, millised tingimused, millised huvikoolid eksisteerivad. Me oleme kogu selle protsessi jooksul pidevalt saanud päringuid, millised on koefitsiendid, kui kaua need kehtivad, kuidas ühtlustamine toimub. Nii et huvi on tõesti. Aga millised koolid otsustavad näiteks 1. märtsiks, et järgmisel aastal nad sulgevad oma uksed, see sõltub kindlasti ainult kohalikust volikogust.

13:32 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:32 Urmas Kruuse

Aitäh! Austatud minister! Ärge olge nii tagasihoidlik, kui räägite ministeeriumi mõjust kohalikule omavalitsusele ehk koolipidajale. Igasugused rahastamisotsused ja muud poliitilised otsused võivad ühel hetkel tekitada olukorra, et väikekool kaob. Aga ma väga loodan, et see printsiip, et põhikoolid peavad olema võimalikult kodu lähedal, jääb kogu Eestis kehtima. Aga minu küsimus tuleb eelmisest küsimusest. Osa kasvatusteadlasi on öelnud, et see keskmise hinde tingimus, mille te välja mõtlesite ja mis ideena lendama hakkas, võib tekitada päris korraliku sotsiaalse kihistumise ja pärssida isiksuste arengut. Kas te olete nendega nõus või mida te neile vastate? Ega see ei ole noorele inimesele väga meeldiv, kui tal tuleb hakata sõitma maakonnas olevast gümnaasiumist veel kaugemal asuvasse kutsehariduskeskusesse.

13:33 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh! Nii palju, kui on erinevaid teadlasi, on ka erinevaid arvamusi. Loomulikult ma olen paljude kasvatusteadlastega nõus, aga mõne kasvatusteadlasega ma hea meelega ka vaidlen, näiteks poiste ja tüdrukute erinevuste teemadel. See on alati väga huvitav diskussioon, mis käivitus ka viimase nädala jooksul korduvalt. Millal ikkagi keegi ärkab, millal keegi on valmis. Täna me käsitlesime siin juba hindamise teemat ja võib-olla tuleks olulisemad momendid kokku võtta. Kõnealune keskmise hinde ettepanek oli loomulikult vaid üks osa suurest paketist, mille haridusministeerium välja pakkus, et lahendada küsimus, kuidas vähendada nende noorte osakaalu, kellel ei ole mitte mingisugust kvalifikatsiooni. Neid tuleb kahjuks igal aastal juurde: tervelt kolmandik on iga aasta kohordis selliseid noori, kes ei ole õppinud ei kutsekoolis, ei rakenduskõrgkoolis, ei ülikoolis. Nad on ilma kvalifikatsioonita ja soovivad niisugusena siseneda tööturule. Kõik meie analüüsid näitavad, et see on suur probleem. Nad hakkavad küll hiljem jälle oma haridust täiendama, aga see käib väga-väga pika aja jooksul.

Nii et kui me vaatame kutsehariduse võimalusi, siis näeme, et kindlasti me ei kasuta seda süsteemi piisavalt. Loomulikult, Tartu on siin erand, nii nagu ka Tallinna kutsekoolid, kus enamikul erialadel on juba konkurss. See huvi on väga suur. Aga samal ajal on piirkondades kutsekoole või erialasid, mille puhul me tõenäoliselt peame koos vaatama, mis on leige huvi põhjused. Kas meil on praegu oht isiksuse arengut pärssida? Kahjuks jah ning kindlasti ka hinnetega võib seda teha, võib eduelamust vähendada. Selle nimel me peame üheskoos tegutsema, et koolid annaksid ka pideva ümberõppe ja täienduskoolituse abil õpetajale uusi oskusi igat noort isiksust eraldi vaadata. Vaja on, et hinnetega,

olgu tegu keskmise hindega või kooli mingisuguse tagasisidestatud hindamisega, ei vähendataks kellegi arenguvõimalusi.

13:35 Esimees Eiki Nestor

Arno Sild, palun!

13:35 Arno Sild

Aitäh! Ma küsin veel gümnaasiumide kohta. Kas haridusministeeriumil ja valitsusel on nüüd täielikult selge pilt, mis gümnaasiumid alles jäävad ja mis riigigümnaasiumid asutatakse? Ka selle kohta küsitakse. Meie kandis on küsitavusi näiteks Vastseliina ja Antsla gümnaasiumiga.

13:35 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Hea küsija! Tõepoolest, selleteemaline debatt on olnud sellest ajast peale, kui esimesed riigigümnaasiumid hakkasid sündima. Mõelgem vaid, mitu aastat tagasi Viljandi Gümnaasium oma uksed avas! See protsess on olnud intensiivne ja igas piirkonnas, kus riigigümnaasium sünnib – ja iga aasta tuleb neid juurde –, on olnud väga elav debatt. Praegu on väga huvitav jälgida debatti Saaremaal ja ka Rakveres – kas ollakse valmis koolivõrku muutma või mitte –, samuti Harjumaal ja Tallinnas on see ees.

Olukorras, kus Kagu-Eestis on riigigümnaasiumid loodud, on muidugi õigustatud küsimus, mis ikkagi saab Vastseliinast ja Antslast, ja mitte ainult kohalike valimiste kontekstis. See on ka hariduspoliitiliselt väga oluline. Eelmine küsija viitas, et kui kutsehariduskeskusesse peab sõitma kaugemale ja oma gümnaasium on lähemal, siis see ongi peamine põhjus, miks on lihtsam minna kohalikku gümnaasiumisse, isegi kui see otsus ei ole kindlalt suunatud edasisele kõrghariduse omandamisele. Kodunt eemale minek tähendab ju topeltotsust: kõigepealt sa pead erialase valiku tegema ja siis veel selle julge otsuse, et lähed kodunt kaugemale. Kutsehariduskeskused paraku ei paku kõiki erialasid igas piirkonnas. Meil on väga palju üleriigilise komplekteerimisega kutsekoole.

Mis on täna vastuseks? Riigigümnaasiumide arendamisega me tegeleme. Selleks on meil oma meetmed ja seda me ei ole peatanud. Ülejäänud maagümnaasiumide toetuseks on meil eelarves pool miljonit. Milline saab olema iga gümnaasiumi saatus, seda otsustavad aga põhiliselt ikkagi kohalikud volikogud, inimesed, kes kohapeal elavad. Kohalik gümnaasium võib aga jääda väga väikeseks. Kui on ikkagi viis või seitse õpilast, siis suure tõenäosusega – kahju küll – omavalitsus gümnaasiumiastme sulgeb ja selliseid otsuseid tuleb iga aasta juurde.

13:37 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:37 Valitsuse poliitika

13:37 Esimees Eiki Nestor

Vastab peaminister Jüri Ratas, küsib Keit Pentus-Rosimannus. Palun!

13:37 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea peaminister! Küsimus on lühike ja konkreetne ja võimaldab ka samamoodi vastata. Kas te peaministrina toetate venekeelse gümnaasiumihariduse jätkajatele järeleandmise tegemist või olete sellele vastu? Kas te toetate täiendavate erandite tegemist eestikeelsele õpele üleminekul meie venekeelsetes gümnaasiumides?

13:38 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Nii nagu Riigikogu liige soovis, tuleb väga lühike vastus. Ma teen kõik selleks ja ma toetan väga seda, et kõik noored, kes lõpetavad Eestis gümnaasiumi, räägiksid eesti keelt paremini, et nendele eesti keele õpetamise kvaliteet paraneks. Kogu tegevust selle nimel ma kindlasti pean õigeks, sest nii saavad nad tulevikus oma konkurentsivõimet tööjõuturul võimalikult hästi rakendada.

13:38 Esimees Eiki Nestor

Keit Pentus-Rosimannus, palun!

13:38 Keit Pentus-Rosimannus

Kahjuks ei saanud ma vastust oma küsimusele, kas te erandite tegemist toetate või mitte. Mu teine küsimus on, kas te peaministrina toetate tulevikus Eesti kodakondsuse andmist ka inimestele, kes Eesti põhiseadust ei tunne ja keeleeksamit ei tee.

13:39 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt, meile on teada, et praegune koalitsioon kodakondsuspoliitika aluseid ei muuda. Te teate seda! Teil on pikaajaline poliitiline karjäär ja te teate ka seda, et tõesti on Keskerakond öelnud välja, et oleks väga hea debateerida enne järgmisi Riigikogu valimisi teemal, millele on ka mitmed rahvusvahelised organisatsioonid meie tähelepanu juhtinud. Nimelt, et meil on nii suur hulk halli passi omanikke, kodakondsuseta inimesi, ja et sellele tuleb lahendus leida. Ma arvan, et poliitilised debatid, kuidas seda murekohta lahendada, võiksid aastal 2018 väga tõsisel olla. Me teame, et Eestis on ca 80 000 elanikku, kellel on hall pass. Kindlasti ma ei toeta mõtet, et kõigile neile tuleb anda Eesti kodakondsus ja Eesti pass. Ma ei toeta ka seda, et inimene, kes ei kinnita, et ta austab Eesti riigi põhiseaduslikku korda ja allub Eesti riigi seadustele, võib olla Eesti riigi patrioot. Aga nendele küsimustele tasuks mõelda. Mis saavad olema konkreetsed lävendid? Ma arvan, et on väga hea, kui erakonnad hakkavad seda teemat enne järgmisi Riigikogu valimisi arutama.

13:40 Esimees Eiki Nestor

Yoko Alender, palun!

13:40 Yoko Alender

Aitäh! Hea peaminister! Inimarengu aruanne ja Praxise lõimumismonitooring soovivad ühtset Eesti lasteaeda, et lõpetada laste paralleelmaailmadesse selekteerimine. Kas te peaministrina toetate üleminekut ühtsele Eesti haridusele, mis algab ühtsest eestikeelsest lasteaiast, või arvate, et peaks jätkama Keskerakonna kombel venekeelsele elanikkonnale karuteene tegemist?

13:41 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma kõigepealt tänan Keit Pentus-Rosimannust nii konkreetse teema nagu "Valitsuse poliitika" tõstatamise eest! See paneb kohe konkreetselt paika, mille kohta teile vastata! Lasteaedade kohta vastan samuti lühidalt, nagu selle põhiküsimuse esitaja palus. Igasugusel eesti keele õpetamisel me ei peaks minu meelest silmas pidama ainult gümnaasiumi, isegi mitte põhikooli kolmandat astet, vaid me peaksime pingutama selle nimel, et ka lasteaedades toimuks võimalikult hea, kvaliteetne eesti keele õpetamine. Kindlasti ma pean seda väga oluliseks.

13:42 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:42 Kutsehariduse võrk ja finantseerimine**13:42 Esimees Eiki Nestor**

Haridus- ja teadusminister Mailis Reps vastab küsimusele, mille esitab Krista Aru. Palun!

13:42 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud proua minister! Kutseharidusest ja selle tähtsusest oleme ka täna siin juba rääkinud, kuid kevadel arutas Riigikogu seda oluliselt tähtsa riikliku küsimusena. Paljude heade asjade kõrval kõlasid siis ka väga murelikud ja kriitilised toonid. Üks murekoht oli riiklik koolitustellimus, mille kohta kutseõppeasutuste juhid väitsid, et see on kogu aeg vähenemas. Eriti drastiliselt on see

väheneb erialadel, kus antakse käsitööoskusi. Väideti, et koolitustellimuse kavandamisel ei arvestata küllaldaselt ka regionaalseid ja valdkondlikke vajadusi. Kas see olukord on nüüd paranemas ja kuidas te hindate riikliku koolitustellimuse koostamist?

13:43 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Kui küsimus ei oleks esitatud nii laiateemalisena, siis võiks isegi arvata, et ma olen opositsiooniga kokku leppinud väga heas küsimuses. Nimelt, praegu juurutab haridusministeerium koostöös koolidega uuest aastast rakenduvat uut kutsehariduse rahastamist ja seda just selle kitsaskoha lahendamiseks. Koolitustellimus on muidugi väga oluline. Koolid vaatavad koos kohalike tööandjatega ja kui vaja, siis ka koos üle-eestiliste tööandjatega ning loomulikult koos ekspertidega ka riiklikul tasandil üle, milliseid erialasid võiks olla vaja näiteks kolme aasta pärast või viie aasta pärast. Vastavalt sellele suurendatakse või vähendatakse mingit tellimust.

Mis on aga koolide mure olnud? Mure on see, et väga sarnaselt näiteks teaduskollektiividega ei ole me suutnud oma 26 iseseisvusaastaga luua sellist stabiilset baasi. Koolid justkui muutuvad, arendavad mingi eriala välja, leiavad meistrid ja on uhked millegi üle, siis me aga ütleme, et kuulge, kolme aasta pärast meil neid spetsialiste ei ole vaja. Võtke need meistrid ja vahetage teiste vastu välja! Selline ebastabiilsus, mis kohati on paratamatu, teeb koolide elu väga keeruliseks. Sellest tulenevalt oleme nüüd koolidega ükshaaval kokku leppimas samasugust süsteemi, mis on kõrghariduses: peab olemas olema baasraha, loomulikult koos valdkondliku vastutusega, aga sinna lisandub veel kvaliteediraha, tulemusraha, mis suunab koole pehmemalt, selgemalt ja paremini õigesse suunda.

Mis puutub käsitöösse, siis OSKA raportist tulenevalt me kahjuks võtsime jah kaks sammu tagasi. Suuri kärpeid ei teinud, aga OSKA raporti sõnum, et see valdkond on vähenev, oli väga jõuline.

13:45 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun!

13:45 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Aitäh, proua minister! Ma jätkan siitsamast. Kutseõppeasutuste võrk on väga hea baas meie elukestva õppe realiseerimiseks. Kui hästi me suudame praeguse riikliku koolitustellimuse kaudu seda tsentraliseeritult ja riigile vajalikult ära kasutada? On kõlanud väga palju kriitilisi noote õppeasutuste endi poolt ja ma arvan, et õigustatult. Just selles mõttes, et on väga palju neid, kes seda otsustavad ja suunavad, näiteks ka Innove ja töötukassa. Kas teie hinnangul on see optimaalne kasutus?

13:46 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Siin on mängus mitu aspekti. Kõigepealt, kui me räägime kutsehariduse koolivõrgust, sellest, kus asuvad kutsekoolid, siis kõik maakonnad on esindatud. Erandiks on Harjumaa, kus on rohkem kontsentreerunud Tallinnale. Üldiselt aga võimalused ja ligipääs haridusele on. Baasid kahtlemata on olemas, meistrid praeguseks tööks samuti. Ja selle uue mudeliga me lisame veel võimalusi tugimeetmeid rakendada, veel personali tugevdada, ka palka tõsta. Selleks me vajame enam kui 3,5 miljonit ning need vahendid me ka leiame. Me tegelikult loome neid võimalusi.

Täiskasvanute hariduse osas on olukord läinud paremaks. Täiskasvanute haridushõivatus on kasvanud, aga jah, kutsekoolide võimekus on tegelikult märksa suurem, kui me seda praegu saame ära kasutada. Üks tegevusvaldkond on see, et me peaksime sentimeeter sentimeetri haaval arendama koostööd töötukassaga. Praegu elavad töötukassa ja kutseharidus paralleelmaailmades ja kui me suuname vahendeid töötukassa kaudu ja konkursipõhisuse alusel, siis ei kasuta me ära kutsehariduse kõiki võimalusi, mis riik ja maksumaksja on loonud – nii meie maksumaksja kui ka Euroopa Liidu maksumaksja.

Teine väga oluline teema on kindlasti see, et suur osa täiskasvanute toetamisest tugineb projektipõhisele rahastusele. On hea meel tõdeda, et meil on väga palju erinevaid algatusi hariduse pakkumiseks. Aga kohati on tööandjate tagasiside säärane, et tegelikult me võiksimme seda kompetentsi, mida Eestis on vähe, paremini ära kasutada. Millised on võimalused? Kõigepealt tugevdame kutseõppeasutusi. Loodetavasti me uue rahastamisskeemi abil seda saavutame. Ka jätkame jõuliselt koostööd töötukassaga.

13:47 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:47 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Mul on üks konkreetne küsimus ja üks laiem küsimus. Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli on hästi palju investeeritud. Kas saate lühidalt öelda, mis on selle õppeasutuse tulevik? Teine küsimus tuleneb sellest, et fraktsioon just kohtus riigihalduse ministriga. Ma saan aru, et kabinetis on alustatud arutelu, et osa piirkondlikke kutsekoole võiks olla kohaliku omavalitsuse hallata. Miks see teema on üles tõusnud ja kuidas lõppotsuseni jõutakse?

13:48 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Hea küsija, tõstatasite kahe minutiga kaks väga laia teemat. Ma alustan teisest küsimusest. Teema tõstatus sellepärast, et Rahandusministeerium ehk siis haldusministeerium on sellise ettepaneku teinud. Haridusministeerium on saatnud nii ametlikke kui mitteametlikke kanaleid pidi signaali, et me ei ole valmis keskhariduse astet munitsipaliseerima enne ega seda isegi mitte arutama enne, kui oleme oma meetmega lõppu jõudnud. Meede lõppeb 2023. Siis me võime ühiselt analüüsida, kas riigigümnaasiumid on optimaalsed, kas nad on hakanud tegema koostööd kutseõppeasutustega. Praeguses olukorras kindlasti ei tohi hakata ühte- või teistpidi liikuma, see annaks väga vale signaali. Mis puudutab Mõdrikut ehk siis Lääne-Virumaa kõrgkooli, siis see seis on väga selge: endiselt on see kirjas konsolideerimiskavas. On küsimus, kas kooli edasi arendada Tallinna Ülikooli kolledžina, et anda talle paremat sisendit. Tõepoolest, sinna on investeeritud, kool on populaarne, seal on palju õpilasi. Samas on Tallinna Ülikoolil sellega seoses omad küsimused, sh ka Rakvere kolledži areng. Nii et sõlmkohti on palju.

Mida ma nende mõne sekundi jooksul veel saan vastata, on see, et järgmine suurem nõupidamine nendel teemadel on meil kokku lepitud 30. oktoobriks. Seda just sellepärast, et siis on mõni nädal möödas praegusest poliitiliselt kõige huvitavamast teemast ehk valimistest ning kolledži, ministeeriumi ja kohalike volikogude esindajatel õige aeg uuesti kokku saada. Selleks ajaks on olukord muutunud, vallad liitunud ning me saame koos arutada, mida kohapeal soovitakse ja kuidas saaksime meie riigi poolt piirkondlikku kõrgharidust toetada. Küsimus on just nimelt ka piirkondlikus kõrghariduses.

13:50 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:50 Aserbaidžaanist pärit raha korruptiivne mõju Euroopa riikidele

13:50 Esimees Eiki Nestor

Peaminister Jüri Ratasele esitab küsimuse Jüri Adams. Palun!

13:50 Jüri Adams

Härra peaminister! Aserbaidžaanis poliitiline režiim kasutas oma eesmärkide saavutamiseks Euroopa Liidu poliitikute ja ametnike äraostmist. Seda mina teadsin päris ammu. Andres Herkel oli see allikas, kelle kirjutistest ja muust informatsioonist oli see Eestis üldiselt hästi teada. Ma ei saa kuidagi arvata, et tolleaegsed Eesti riigi kõrgemad ametnikud ei pööranud tema hoiatustele tähelepanu. Minu küsimus on selline. Praegu on Euroopa Liidu eesistumine Eesti ülesanne. Küll oleks hea kuulda teie kinnitust, et te selle käigus või mingil teisel moel annate ülevaate praeguseks teada olevatest asjadest, samuti Eesti järgmistest meetmetest ja tõstatate küsimuse, kuidas Euroopa Liit tervikuna oleks tulevikus vabastatud sellistest asjadest.

13:51 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt, teie märgitud sündmused, mille käigus pesti raha ka Eesti kaudu ning maksti poliitikutele ja teistele arvamusiidritele teatud teenete eest, leidsid uuriva ajakirjanduse andmetel aset aastatel 2012–2014. Mul on üsna keeruline tolleaegse valitsuse või muude riigi institutsioonide tegevuse kohta tagantjärele midagi öelda. Ma tean seda, et Finantsinspektsioon andis endast kõik, et sellist asja ühel hetkel tõkestada, ja ühel hetkel nad proaktiivselt sellele tegevusele ka jälile jõudsid ja tegevust

tõkestasid. Kui rääkida teie hea pinginaabri härra Herkeli tegevusest selles valdkonnas, siis kindlasti on tema seisukoht, et Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu poliitika ei tohi olla äraostetav, eriti inimõiguste ja demokraatia küsimustes, väga õige. Ma taunin loomulikult korruptsiooni ning Eesti riigi seisukoht on kindlasti täiesti eitav. Poliitikas ei tohiks olla kohta raha eest ostetavatele seisukohtadele, ostetavale poliitikale.

13:53 Esimees Eiki Nestor

Jüri Adams, palun!

13:53 Jüri Adams

Mis puutub tollastesse ametnikesse, siis tõenäoliselt saab nii Finantsinspektsiooni ametnikke kui rahandusministreid tõenäoliselt süüdistada kuritahtlikus hooletuses, võib-olla ka peaministrit. Me ei vaidle selle üle. Minu põhiküsimus oli teine. Kas teie vastusest tuleb tõepoolest niimoodi aru saada, et te ei kasuta seda aastat ja seda võimalust ära, et anda Euroopa Liidule niisugune meie kogemustest lähtuv oluline tõuge, et sääraseid asjaid ei saaks enam korduda, vähemalt mitte sellises mahus?

13:54 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kindlasti Eesti kasutab eesistumise selle kõige paremas mõttes ära. Mis on põhieesmärk, mida ma olen alati rõhutanud kahepoolsetel kohtumistel Euroopa Liidu teiste juhtidega, olgu nad presidendid või peaministrid? See on seesama asi, mille teie välja tõite: Euroopa Liidu ühtsus, Euroopa Liidu suurem turvalisus. Need on loomulikult märksõnad ja Eesti mitte ei oota sellesisulisi küsimusi, vaid jagab oma kogemusi, jagab oma seisukohti väga erinevatel tasanditel. Seda kindlasti!

13:54 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:54 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Ma kõigepealt tänan oma pinginaabrit, kes väga tahtis teile seda küsimust esitada. Te olete peaministrina Eesti riigi avalik nägu. Kahtlemata need asjad juhtusid tunduvalt varem, aga te enne rääkisite väga innustunult sellest, kui hästi meil eesistumine läheb. See läheb isegi nii hästi, et ministritel pole aega kohalike valimiste kampaaniat teha. Meie küsimus on suunatud aga sellele, mil määral Eesti on eesistumise käigus suutnud esindada korruptsioonivastast ja väärtuspõhist hoiakut ning neid teemasid Euroopa Liidu arutelulaudadele tuua. Ja mida me sellest kõigest saame õppida?

13:55 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Selge, konkreetne lähenemine, et vähem korruptsiooni – see on olnud Eesti eesistumise eri nõupidamiste teema kindlasti. Kas või üks näide. Kui me arutasime justiitsministrite tasandil Tallinnas idapartnerluse teemat, siis korruptsiooni teema oli seal laual. Kogu küberjulgeolek, turvalisus, korruptsioonivastane võitlus, erinevate pettuste vastane võitlus, probleemid, mis on seotud lähetatud töötajatega – kõik see on kindlalt laual olnud. Mul isiklikult oli mõni päev tagasi sellel teemal telefonikõne Prantsusmaa presidendiga. Ma tänan teid, et te siin hoolega kuulate ja aktiivselt kaasa mõtlete, aga see temaatika on tõesti väga selgelt ja prioriteetselt Eesti eesistumise ajal laual olnud. Ei ole ju niisama meie eesistumise üks prioriteete turvalisus ja kaitsevaldkond. See on eraldi välja toodud ja väga selgelt laual olnud.

13:57 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

8. 13:57 Muud küsimused

13:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, ühel Riigikogu liikmel on võimalus esitada veel küsimus mõnele valitsusliikmele. Palun nimetada minister ja esitada küsimus. Külliki Kübarsepp, palun!

13:57 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Ma küsin viimase küsimuse jätkuküsimuse. Kas Euroopa Liidu eesistumise kõnelustel on väga konkreetselt laual olnud just seesama Aserbaidžaaani rahapesuskeemi arutelu?

13:57 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt veel kord Eesti Euroopa Liidu eesistumisest, et seda läbi laiema prisma valgustada. Eesti on eesistumiseks seadnud neli väga olulist prioriteeti. Loomulikult, eesistumise töö on selline, et need valdkonnad või teemad, mis on kõneks olnud enne Eesti eesistumist, on samuti meie laual. Näiteks võib tuua rändeküsimuse, mille puhul ollakse väga teravalt erinevatel positsioonidel. Tasakaalu leidmine erinevate Euroopa riikide vahel, olgu nad suured või väiksed, põhjas või lõunas – see nõuab arukat konsensuspoliitikat ja ühisosa otsimist.

Tulen nüüd aga konkreetselt sellesama ühe prioriteedi ehk turvalisuse ja kaitsepoliitika juurde. Pean silmas just turvalisust, mis on seotud korruptsiooni vastu võitlemisega, poliitika läbipaistvuse ja avatusega, kindlasti ka sellega, mis toimub sotsiaalmeedias. Ning muidugi küberkaitse aspekt. Kui te küsite, kas need teemad on laual – jah, on laual. Kui te küsite, kas konkreetselt see juhtum, mille kohta teie hea fraktsioonikaaslane küsis, on tõstatatud ning kas Eesti on valmis seda kogemust jagama – jah, kindlasti oleme valmis seda jagama. Ma olen täiesti veendunud, et Eesti Vabariigi valitsuse liikmed külastavad ka Aserbaidžaaani, et see teema seal tõstatada. Nii et kindlasti seegi saab olema eesistumise fookuses.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, peaminister Jüri Ratas, haridus- ja teadusminister Mailis Reps ning justiitsminister Urmas Reinsalu! Infotund on lõppenud.